

પન્દરહવીં સદી કી અઝીમ ઇલ્મી વ રૂદાની શખ્સિયત
 શેખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી હઝરત અલ્લામા મોહાના અબુ બિલાલ
 મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી ^{رحمۃ} કી હયાતે મુબા-રકા કે રેશન અવરાક

તઝકિરએ અમીરે અહલે સુન્નત ^{رحمۃ}

કિસ્ત 4

શૌકે ઇલ્મે દીન

SHOUQE ILME DEEN (GUJARATI)

❑ ઇલ્મે દીન સીખના ફર્જ હે	7	❑ અમીરે અહલે સુન્નત કી અન્દાજે મુતા-લઆ ^{رحمۃ}	26
❑ ક્યા સનદ યાફતા હી આલિમ હોતા હે?	13	❑ અદબ કી ૩ હિકાયાત	34
❑ અમીરે અહલે સુન્નત ^{رحمۃ} ને ઇલ્મે દીન ક્ષે હસિલ ક્યા?	25	❑ અમીરે અહલે સુન્નત કી વુસ્તતે ઇલ્મી ^{رحمۃ}	38

હમને અમીરે અહલે સુન્નત સે પ્યાર હે

શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઈસ્લામી હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઈલ્યાસ અત્તાર કાદિરી رَضِيَ اللهُ عَنْهُ કો અલ્લાહ તઆલા ને અપને હબીબ, હબીબે લબીબ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે સદકે મેં એસે અઝીમુશ્શાન ઔસાફ વ કમાલાત સે નવાઝા હૈ કે ફી ઝમાના ઈસ કી મિસાલ મિલના મુશ્કલ હૈ. અમીરે અહલે સુન્નત رَضِيَ اللهُ عَنْهُ કે બચપન કો દેખિયે તો દિલ મચલ જાએગા કે કાશ મેરા બચપન ભી ઈસી તરહ તકવા વ પરહેઝ ગારી સે મુઝય્યન હોતા, જવાની કા આલમ દેખને વાલે પુકાર ઉઠે હૈં કે જવાન હો તો એસા ! મૌજૂદા તર્જે ઝિન્દગી તો એસા ઉરૂજ પર હૈં કે જિસ ને દેખા ઉસ કે દિલ મેં યેહ ખ્વાહિશ જાગી કે કાશ ! મેં ભી એસા બન જાઉં. બતૌરે બેટા, બાપ, ભાઈ, મુરીદ, પીર, આલિમ, મુબલિગ, મુસન્નિફ, ના'ત ગો શાઈર અલ ગરઝ જિસ હૈસિયત મેં ભી અમીરે અહલે સુન્નત رَضِيَ اللهُ عَنْهُ કી ઝાતે મુબા-રકા કા મુશા-હદા કિયા જાએ તો અસ્લાફે કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام કી યાદ તાઝા હો જાતી હૈં ઔર દિલ જોશે અકીદત સે ઝૂમ ઉઠતા હૈં ઔર ઝબાન ઈસ કી તરજુમાની યૂં કરતી હૈં કે “મુઝે અમીરે અહલે સુન્નત رَضِيَ اللهُ عَنْهُ સે પ્યાર હૈ.”

“તઝકિરએ અમીરે અહલે સુન્નત رَضِيَ اللهُ عَنْهُ” કી અબ તક ૩ કિસ્તેં અવામ વ ખવાસ મેં પહોંચ કર મકબૂલિયત હાસિલ કર ચુકી હૈં. અમીરે અહલે સુન્નત رَضِيَ اللهُ عَنْهُ પન્દરહવીં સદી કી વોહ અઝીમ ઈલ્મી વ રૂહાની શખ્સિયત હૈં જિન્હોં ને અલ્લાહ વ રસૂલ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે ખાસ કરમ કી બદૌલત ઈલ્મ કી રોશની ફૈલા કર જહાલત કી ઘટાઓ કો દૂર કર દિયા, સુન્નતોં કી બહારેં આમ કર કે બે રાહ રવી કી ચલતી આંધિયોં કા ઝોર તોડ દિયા, હયાદારી કે પુર અસર દર્સ કે ઝરીએ બે હયાઈ કે દરિયાઓં કા રુખ મોડ દિયા, લાખોં મુસલ્માનોં કો આપ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ કી મુખ્લિસાના કાવિશોં કી બ-ર-કત સે તૌબા કી સઆદત મિલી ઔર વોહ અપની આખિરત સંવારને કી કોશિશ મેં લગ ગએ. અમીરે અહલે સુન્નત رَضِيَ اللهُ عَنْهُ કી ઝાત ઈતની અઝીમ હૈં કે હમ ઈન કી શખ્સિયત કો કામિલ તૌર પર સમઝને ઔર બયાન કરને કા દા'વા ખ્વાબ મેં તો કર સકતે હૈં, આલમે બેદારી મેં નહીં, લિહાઝા આપ કે હાથોં મેં મૌજૂદ “તઝકિરએ અમીરે અહલે સુન્નત رَضِيَ اللهُ عَنْهُ” આપ કી હયાતે મુકદ્દસા કી ઝ-લકિયાં તો પેશ કરતા હૈ, મુકમ્મલ અક્કાસી બહોત દુશ્વાર હૈ. અબ “તઝકિરએ અમીરે અહલે સુન્નત رَضِيَ اللهُ عَنْهُ” કી ચૌથી કિસ્ત બનામ “શૌકે ઈલ્મે દીન” આપ કે સામને પેશ કી જા રહી હૈ. ઈસ રિસાલે કે મુતા-લબા સે મા'લૂમ હોગા કે અમીરે અહલે સુન્નત رَضِيَ اللهُ عَنْهُ કી તહરીર વ બયાન ઔર ગુફ્ત-ગૂ મેં ઈલ્મ કા જો વસીઅ સમુન્દર ઠાઠે મારતા દિખાઈ દેતા હૈ, ઉસ કી એક વજહ આપ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ કા શૌકે મુતા-લબા ભી હૈ.

મ-દની ઈલ્તિજા : હરબે સાબિક ઈસ કિસ્ત મેં ભી હમ ને બા'દે તહકીક સય પેશ કરને કી કોશિશ કી હૈ સુની સુનાઈ પર ઈન્હિસાર નહીં કિયા, અગર્યે ઈસ તહરીર મેં આપ કો અકીદત વ મહબ્બત કી ખુશૂ મહસૂસ હોગી ! ઔર યેહ ફિતરી બાત હૈ ક્યૂંકે લગાવ વ અકીદત સે બાલા તર હો કર સવાનેહ લિખને કા મુતા-લબા હવા મેં દરખ્ત ઉગાને કે મુ-તરાદિફ હૈ ક્યૂંકે શખ્સિયત નિગારી ઉસી વક્ત મુમ્કિન હૈ જબ કોઈ ઉસ શખ્સિયત કી તહ મેં ઉતર જાએ ઔર ઉતરને કે લિયે લગાવ કા હોના બહોત ઝરૂરી હૈ. બહર હાલ હમ મહ્ઝ બશર હૈં ખતા સે પાક નહીં, ફિર કમ્પોઝિંગ કી ગ-લતી ભી મુમ્કિન હૈ, ઈસ લિયે દર-ખ્વાસ્ત હૈં કે અગર આપ કો ઈન રસાઈલ મેં કિસી કિસ્મ કી ગ-લતી નઝર આએ તો અપને નામ વ પતે કે સાથ તહરીરી તૌર પર હમારી ઈસ્લાહ ફરમા દીજિયે. ઔર અગર કિસી કો ઈસ તઝકિરે મેં શામિલ હાલાત વ વાકિઆત કે બારે મેં મઝીદ મા'લૂમાત હોં યા કોઈ મશ્વરા દેના ચાહેં તો વોહ ભી સરે વરક કી પુશ્ત પર લિખે હુએ ફોન નમ્બર પર યા બ ઝરીઅએ ડાક યા બર્કી ડાક (E-MAIL) રાબિતા ફરમા લેં.

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ હમેં “અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ” કે લિયે મ-દની ઈન્આમાત કે

मुताबिक अमल और म-दनी काइलों का मुसाफिर बनते रहने की तौफ़ीक अता इरमाये. **امين بجاه النبي الامين صلى الله تعالى عليه وآله وسلم**

शो'बअे अभीरे अडले सुन्नत (دَامَتْ بَرَكَاتُهُمْ اَلْعَالِيَه)

मजलिसे अल मदी-नतुल इल्मिया (दा'वते इस्लामी)

30 जुमादल उभरा 1430 हि, 24 जून सि. 2009 ई.

दुइद शरीफ़ की इज़ीलत

सय्यिदुल मुर-सलीन, भा-तमुन्नबिथीन, जनाबे रइमतुद्विल आ-लमीन **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** का इरमाने दिल् नशीन है : “जो मुज पर शबे जुमुआ और जुमुआ के रोज़ सो बार दुइद शरीफ़ पढे, अल्लाह तआला उस की सो हाजते पूरी इरमायेगा.”

(جامع الاحاديث للسيوطي، الحديث ٧٣٧٧، ج ٣، ص ٧٥)

صَلُّوا عَلَى الْخَبِيبِ ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

इल्मे दीन सीपने में मसइफ़ डो जओ

डउरते सय्यिदुना इमाम इफ़रुदीन राजी **رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِي** अपनी मायानाज तइसीर “तइसीरे कबीर” में इस आयत “**وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا**” (तर-ज-मअे कन्जुल इमान : और अल्लाह तआला ने आदम को तमाम नाम सिपाये. (پ، البقرة: ٣١)) के तइत लिपते हैं : सरकारे दो आलम, नूरे मुजस्सम **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** अेक सडाबी **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** से मइवे गुइत-गू थे के आप पर वइय आई के इस सडाबी की जिन्दगी की अेक साअत बाकी रह गई है. येइ वक्त अस्र का था. रहमते आलम **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ने जब येइ बात उस सडाबी **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** को बताई तो उन्हों ने मुज्तरिब डो कर इत्तिजा की : “या रसूलल्लाह **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ! मुजे अैसे अमल के बारे में बताइये जो इस वक्त मेरे लिये सब से बेडतर डो.” तो आप **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآलِهِ وَسَلَّمَ** ने इरमाया : “इल्मे दीन सीपने में मशगूल डो जओ.” युनान्थे वोइ सडाबी **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** इल्म सीपने में मशगूल डो गअे और मगरिब से पडले डी उन का इन्तिकाल डो गया. रावी इरमाते हैं के अगर इल्म से अइजल कोई शै डोती तो रसूले मकभूल **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** उसी का हुकम इशाई इरमाते.

(تفسير كبير، ج ١، ص ٤١٠)

अल्लाह **عَزَّوَجَلَّ** की उन पर रहमत डो और उन के सदके डमारी मगिइरत डो.

امين بجاه النبي الامين صلى الله تعالى عليه وآله وسلم

صَلُّوا عَلَى الْخَبِيبِ ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

गुनाडों की बपिशश

अभीरुल मुअमिनीन डउरते सय्यिदुना

अलिथ्युल मुर्ताजा **كَرَّمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ التَّكْرِيمِ** से रिवायत है के

भा-तमुल मुर-सलीन, रइमतुद्विल आ-लमीन **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ने इरमाया के “जो बन्दा इल्म की जुस्त-जू में जूते या मोजे या कपडे पहनता है, अपने घर की चौपट से निकलते डी उस के गुनाह मुआइ कर दिये जाते हैं.”

(المعجم الاوسط، باب الميم، الحديث: ٥٧٢٢، ج ٤، ص ٢٠٤)

भीठे भीठे इस्लामी भाईयो ! इल्म की रोशनी से जहालत और गुमराही के अंधेरों से नजत मिलती है.

જો ખુશ નસીબ મુસલ્માન ઇલ્મે દીન સીખતા હૈં ઉસ પર રહમતે ખુદા વન્દી કી છમાછમ બરસાત હોતી હૈં. અહાદીસે મુબારકા મેં યેહ મઝામીન મૌજૂદ હૈં કે જો શખ્સ ઇલ્મે દીન હાસિલ કરને કે લિયે સફર કરતા હૈં તો ખુદા તઆલા ઉસે જન્નત કે રાસ્તોં મેં સે એક રાસ્તે પર ચલાતા હૈં ઓર તાલિબે ઇલ્મ કી ખુશનૂદી હાસિલ કરને કે લિયે ફિરિશ્તે અપને પરોં કો બિછા દેતે હૈં ઓર હર વોહ ચીઝ જો આસ્માન વ ઝમીન મેં હૈં યહાં તક કે મછલિયાં પાની કે અન્દર આલિમ કે લિયે દુઆએ મગ્ફિરત કરતી હૈં ઓર આલિમ કી ફઝીલત આબિદ પર ઐસી હૈં જૈસી ચૌદહવીં રાત કે ચાંદ કી ફઝીલત સિતારોં પર, ઓર ઉ-લમા, અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ السَّلَام કે વારિસ વ જા નશીન હૈં.

صَلُّوا عَلَى الْخَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ઇલ્મે દીન સીખના ફઝ હૈં

હઝરતે સય્યિદુના અનસ રَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ સે મરવી હૈં કે હુઝૂરે પાક, સાહિબે લૌલાક, સય્યાહે અફલાક મુસલ્માન ઇરશાદ ફરમાતે હૈં : “ طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ ” : “ ઇલ્મ કા હાસિલ કરના હર મુસલ્માન મર્દ (વ ઓરત) પર ફઝ હૈં.”

(شعب الإيمان، باب في طلب العلم، الحديث: 1665، ج 2، ص 204)

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! હર મુસલ્માન મર્દ ઓરત પર ઇલ્મ સીખના ફઝ હૈં, (યહાં) ઇલ્મ સે બ ક-દરે ઝરૂરત શર-ઈ મસાઈલ મુરાદ હૈં લિહાઝા રોઝે નમાઝ કે મસાઈલે ઝરૂરિયા સીખના હર મુસલ્માન પર ફઝ, હૈઝ વ નિફાસ કે ઝરૂરી મસાઈલ સીખના હર ઓરત પર, તિજારત કે મસાઈલ સીખના હર તાજિર પર, હજ કે મસાઈલ સીખના હજ કો જાને વાલે પર ઐન ફઝ હૈં લેકિન દીન કા પૂરા આલિમ બનના ફઝે કિફાયા કે અગર શહર મેં એક ને અદા કર દિયા તો સબ બરી હો ગએ. (ماخوذ از امرأة الناجح، ج 1، ص 202)

અમીરે અહલે સુન્નત કા એક મક્તૂબ

શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَةِ અપને એક મક્તૂબ મેં લિખતે હૈં : “મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! અફસોસ ! આજ કલ સિર્ફ વ સિર્ફ દુન્યાવી ઉલૂમ હી કી તરફ હમારી અક્સરિય્યત કા રુજહાન હૈં. ઇલ્મે દીન કી તરફ બહોત હી કમ મૈલાન હૈં. હદીસે પાક મેં હૈં : طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ : ઇલ્મ કા તલબ કરના હર મુસલ્માન મર્દ (વ ઓરત) પર ફઝ હૈં. (સુ-નને ઇબને માજહ, જિ. 1, સ. 146, હદીસ : 224) ઇસ હદીસે પાક કે તહૂત મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઇમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ ઇમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ ને જો કુછ ફરમાયા, ઉસ કા આસાન લફઝોં મેં મુખ્તસરન ખુલાસા અર્ઝ કરને કી કોશિશ કરતા હૂં. સબ મેં અવ્વલીન વ અહમ તરીન ફઝ યેહ હૈં કે બુન્યાદી અકાઈદ કા ઇલ્મ હાસિલ કરે. જિસ સે આદમી સહીહુલ અકીદા સુન્ની બનતા હૈં ઓર જિન કે ઇન્કાર વ મુખા-લફત સે કાફિર યા ગુમરાહ હો જાતા હૈં. ઇસ કે બા'દ મસાઈલે નમાઝ યા'ની ઇસ કે ફરાઈઝ વ શરાઈત વ મુક્સિદાત (યા'ની નમાઝ તોડને વાલી ચીઝોં) સીખે તાકે નમાઝ સહીહ તૌર પર અદા કર સકે. ફિર જબ ર-મઝાનુલ મુબારક કી તશરીફ આવરી હો તો રોઝોં કે મસાઈલ, માલિકે નિસાબે નામી (યા'ની હકીકતન યા હુકમન બઢને વાલે માલ કે નિસાબ કા માલિક) હો જાએ તો ઝકાત કે મસાઈલ, સાહિબે ઇસ્તિતાઅત હો તો મસાઈલે હજ, નિકાહ કરના યાહે તો ઇસ કે ઝરૂરી મસાઈલ, તાજિર હો તો ખરીદો ફરોખ્ત કે મસાઈલ, મુઝારેઅ યા'ની કાશ્ત કાર (વ ઝમીન દાર) પર ખેતીબાડી કે મસાઈલ, મુલાઝિમ બનને ઓર મુલાઝિમ રખને વાલે પર ઇજારે કે મસાઈલ. وَعَلَى هَذَا الْقِيَاسِ

(યા'ની ઓર ઈસી પર ક્રિયાસ કરતે હુએ) હર મુસલ્માન આકિલ વ બાલિગ મર્દ વ ઓરત પર ઉસ કી મૌજૂદા હાલત કે મુતાબિક મસ્અલે સીખના ફર્જ ઐન હૈ. ઈસી તરહ હર એક કે લિયે મસાઈલે હલાલ વ હરામ ભી સીખના ફર્જ હૈ. નીઝ મસાઈલે કલ્બ (બાતિની મસાઈલ) યા'ની ફરાઈઝે કલ્બિયા (બાતિની ફરાઈઝ) મ-સલન આજિઝી વ ઈખ્લાસ ઓર તવક્કુલ વગૈરહા ઓર ઈન કો હાસિલ કરને કા તરીકા ઓર બાતિની ગુનાહ મ-સલન તકબ્બુર, રિયાકારી, હસદ વગૈરહા ઓર ઈન કા ઈલાજ સીખના હર મુસલ્માન પર અહમ ફરાઈઝ સે હૈ.”

(ماخوذ از فتاویٰ رضویہ، مَحْرَج ۲۳، ص ۱۲۳، ۱۲۴)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

હમારી હાલતે ઝર

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! મુન્દરિજએ બાલા શર-ઈ અહકામ સે મા'લૂમ હુવા કે ઈલ્મે દીન હાસિલ કરના મહ્ઝ ચન્દ અફરાદ કી ઝિમ્માદારી નહીં બલ્કે અપની મૌજૂદા હાલત કે મુતાબિક મસાઈલ સીખના હર મુસલ્માન પર ફર્જ હૈ મગર અફસોસ આજ કા મુસલ્માન ઝિન્દગી કી ઝરૂરતોં, સહૂલતોં ઓર આસાઈશોં કે હુસૂલ મેં ઈતના ગુમ હો ગયા કે ઉસ કે પાસ ઈલ્મે દીન સીખને કા વક્ત હી નહીં. ઐસા ભી દેખા ગયા હૈ કે સાલહા સાલ સે નમાઝ પઢને વાલે કો વુઝૂ કા સહીહ તરીકા તક નહીં આતા, યા વોહ નમાઝ મેં ઐસી ગ-લતિયોં કા આદી હો ચુકા હોતા હૈ જિન સે નમાઝ ટૂટ જાતી હૈ, કિસી કી કિરાઅત દુરુસ્ત નહીં તો કિસી કા સજ્દા ગલત હૈ ! કઈ કઈ હજ કરને વાલે કો હજ કે મસાઈલ મા'લૂમ નહીં હોતે ! બરસોં સે ર-મઝાનુલ મુબારક કે રોઝે રખને વાલે કો યેહ નહીં પતા હોતા કે શર-ઈ એ'તિબાર સે સ-હરી કા વક્ત કબ ખત્મ હોતા હૈ ? યેહ તો ઈબાદાત કા હાલ હૈ, જહાં તક મુઆ-મલાત મ-સલન ખરીદો ફરોખ્ત, નિકાહ વ તલાક, ઉજરત દે કર કોઈ કામ કરવાને કા તઅલ્લુક હૈ તો ઈલ્મે દીન સે મહરૂમી કે બા વુજૂદ કોઈ ભી કામ કરતે વક્ત ઉમૂમન ઉસ કી શર-ઈ હૈસિયત મા'લૂમ હી નહીં કી જાતી કે હમ જો કુછ કરને જા રહે હૈં વોહ જાઈઝ હૈ યા ના જાઈઝ ? અકાઈદ કા મુઆ-મલા સબ સે ઝિયાદા નાઝુક હૈ કે હમારી અક્સરિયત તશવીશ કી હદ તક અપને અકાઈદ કી તફ્સીલ સે લા ઈલ્મ હૈ જિસ કી વજહ સે ઐસે કલિમાત ભી બોલ દિયે જાતે હૈં જિન્હેં ઉ-લમાએ કિરામ ને કુફ કરાર દિયા હોતા હૈ.¹ અલ ગરઝ જહાલત કા એક તૂફાન બરપા હૈ, ઝૂટ, ગીબત, યુગલી, અમાનત મેં ખિયાનત, વાલિદૈન કી ના ફરમાની, મુસલ્માનોં કો બિલા વજહે શર-ઈ અઝિયત દેના, બુગ્ઝો કીના, તકબ્બુર, હસદ જૈસે કિતને હી ઐસે મોહલિકાત હૈં જિન કે મસાઈલ કા સીખના ફર્જ હૈ મગર મુસલ્માનોં કી બહોત બડી તા'દાદ કો ઈન કી તા'રીફાત તક નહીં મા'લૂમ ! હમ મેં સે હર એક કો યાહિયે કે ઈલ્મે દીન સીખને કી ખુદ ભી કોશિશ કરેં ઓર દીગર મુસલ્માનોં કો ભી ઈસ કી તરગીબ દેં.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

1 : કુફિયા કલિમાત કી મા'લૂમાત કે લિયે અમીરે અહલે સુન્નાત دَامَتْ بَرَكَاتُهُمْ اَعَالِيَهُ કે રિસાલે “અઠ્ઠાઈસ કલિમાતે કુફ” કા મુતા-લઆ ફરમાઈયે.

હુસૂલે ઈલ્મ કે ઝરાએઅ

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈલ્મે દીન કે હુસૂલ કે લિયે મુ-તઅદિદ ઝરાએઅ હૈં મ-સલન (1) કિસી દારુલ ઉલૂમ યા જામિઆ કે શો'બએ દર્સે નિઝામી મેં દાખિલા લે કર બા કાઈદા તૌર પર ઈલ્મે દીન હાસિલ કરના (2) ઉ-લમાએ કિરામ કી સોહબત મેં રહ કર ઈલ્મ સીખના (3) દીની કુતુબ કા મુતા-લઆ કરના (4) ઉ-લમાએ કિરામ કે બયાનાત સુનના, વગૈરહા. હમ ઈન મેં સે જિતને ઝિયાદા ઝરાએઅ અપનાએંગે اِنَّ شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ

ઈસી કદર હમારે ઇલ્મ મેં ઇઝાફા હોતા ચલા જાએગા.

આલિમ કિસે કહતે હેં ?

દા'વતે ઇસ્લામી કે ઇશાઅતી ઇદારે મક-ત-બતુલ મદીના કી મત્બૂઆ 561 સ-ફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, “મહ્ફૂઝાતે આ'લા હઝરત” કે સફહા 58 પર હેં કે આ'લા હઝરત, ઇમામે અહલે સુન્નત, મુજદિદે દીનો મિલ્લત શાહ ઇમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن نے فرمایا : “આલિમ કી યેહ તા'રીફ હેં કે અકાઈદ સે પૂરે તૌર પર આગાહ હો ઔર મુસ્તકિલ હો ઔર અપની ઝરૂરિયાત કો કિતાબ સે નિકાલ સકે બગૈર કિસી કી મદદ કે (મઝીદ ફરમાતે હેં કે) સિર્ફ કુતુબ બીની (યા'ની કિતાબેં પઢના) કાફી નહીં બલકે ઇલ્મ અફવાહે રિજાલ સે (યા'ની ઇલ્મ વાલોં સે ગુફ્ત-ગૂ કર કે) ભી હાસિલ હોતા હેં.”

ક્યા સનદ યાફતા હી આલિમ હોતા હેં ?

ઇમામે અહલે સુન્નત, મુજદિદે દીનો મિલ્લત, આ'લા હઝરત મૌલાના શાહ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફરમાતે હેં “સનદ કોઈ ચીઝ નહીં, બહુતેરે સનદ યાફતા મહ્ફૂઝ બે બહરા (યા'ની બે ઇલ્મ) હોતે હેં ઔર જિન્હોં ને (બા કાઈદા) સનદ ન લી ઉન કી શાગિદી કી લિયાકત (યા'ની સલાહિયત) ભી ઇન સનદ યાફતોં મેં નહીં હોતી, ઇલ્મ હોના ચાહિયે,.....”

(فتاوى رضوي ج ۲۳ ص ۶۸۳)

મઝકૂરા બાલા ફરમાન સે મા'લૂમ હુવા કે બા કાઈદા તૌર પર કિસી દારુલ ઉલૂમ મેં દાખિલા લે કર દર્સે નિઝામી (યા'ની આલિમ કોર્સ) કા કોર્સ મુકમ્મલ કર કે સ-નદે ફરાગત હાસિલ કરના આલિમ હોને કે લિયે શર્ત નહીં.

નસીહત કે અનમોલ મોતી

મદારિસ વ જામિઆત કે સનદ યાફતગાન કો ભી સદરુશરીઅહ, બદરુતરીકહ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن نَسِيحَتُ كَيْفِيَّةً نَسِيحَتُ كَيْفِيَّةً કે અનમોલ મોતી ઇનાયત ફરમાતે હુએ લિખતે હેં : દૂસરી મિસાલ જાહિલ મુફ્તી (કી) હેં કે લોગોં કો ગલત ફતવે દે કર ખુદ ભી ગુમરાહ વ ગુનહગાર હોતા હેં ઔર દૂસરોં કો ભી કરતા હેં. તબીબ હી કી તરહ આજ કલ મૌલવી ભી હો રહે હેં કે જો કુછ ઇસ ઝમાને મેં મદારિસ મેં તા'લીમ હેં વોહ ઝાહિર હેં ! અવ્વલ તો દર્સે નિઝામી જો હિન્દૂસ્તાન કે મદારિસ મેં ઉમૂમન જારી હેં ઉસ કી તકમીલ કરને વાલે ભી બહોત કલીલ અફરાદ હોતે હેં ઉમૂમન કુછ મા'મૂલી તૌર પર પઢ કર સનદ હાસિલ કર લેતે હેં ઔર અગર પૂરા દર્સ ભી પઢા તો ઇસ પઢને કા મક્સદ સિર્ફ ઇતના હેં કે અબ ઇતની ઇસ્તિ'દાદ હો ગઈ કે કિતાબેં દેખ કર મેહનત કર કે ઇલ્મ હાસિલ કર સકતા હેં વરના દર્સે નિઝામી મેં દીનિયાત કી જિતની તા'લીમ હેં ઝાહિર કે ઇસ કે ઝરીએ સે કિતને મસાઈલ પર ઉબૂર હો સકતા હેં મગર ઇન મેં અક્સર કો ઇતના બેબાક પાયા ગયા હેં કે અગર કિસી ને ઇન સે મસ્અલા દરયાફત કિયા તો યેહ કહના હી નહીં જાનતે કે મુઝે મા'લૂમ નહીં યા કિતાબ દેખ કર બતાઊંગા કે ઇસ મેં વોહ અપની તૌહીન જાનતે હેં અટકલ પચ્યૂ જી મેં જો આયા કહ દિયા. સહાબએ કિબાર વ અઈમ્મએ આ'લામ (رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمْ) કી ઝિન્દગી કી તરફ અગર નઝર કી જાતી હેં તો મા'લૂમ હોતા હેં કે બા વુજૂદ ઝબર દસ્ત પાયએ ઇજિતહાદ રખને કે ભી વોહ કભી ઐસી જુરઅત નહીં કરતે થે. જો બાત ન મા'લૂમ હોતી ઉસ કી નિસ્બત સાફ ફરમા દિયા કરતે કે મુઝે મા'લૂમ નહીં. ઇન નૌ આમોઝ મૌલવિયોં કો હમ ખૈર ખ્વાહાના નસીહત કરતે હેં કે તકમીલે દર્સે નિઝામી કે બા'દ ફિક્કહ વ ઉસૂલ વ કલામ વ હદીસ વ તફસીર કા બ કસરત મુતા-લઆ કરેં ઔર દીન કે મસાઈલ મેં જસારત ન કરેં જો કુછ દીન કી બાતેં ઇન પર મુન્કશિફ વ વાઝેહ હો જાએં ઉન કો બયાન કરેં ઔર જહાં ઇશકાલ પૈદા હો ઉસ મેં કામિલ ગૌરો ફિક્ક કરેં ખુદ વાઝેહ ન હો તો દૂસરોં કી તરફ રુજૂઅ કરેં કે ઇલ્મ કી બાત પૂછને

में कभी आर न करना चाहिये।¹

(बेहारी शریعت، حصہ ۱۵، حجر کا بیان، ص ۱۲۱ مکتبہ رضویہ)

अल्लाह عَزَّوَجَلَّ की सदरुशरीअह पर रहमत हो और उन के सदके हमारी मगिरेत हो.

امین بجاہ النبی الامین صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہ وسلم

صَلُّوا عَلَی الْحَبِیْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَی مُحَمَّد

बुजुर्गाने दीन का शौके ँलम

मीठे मीठे ँस्लामी भाँयो ! राडे ँलम का सङ्गर आसान नहीँ मगर शौक की सुवारी पास हो तो दुशवारियां मन्जिल तक पढोंयने में रुकावट नहीं बनतीं. हमारे बुजुर्गाने दीन رَحْمَةُ اللّٰهِ الْمُبِیْنِ भाँये जौको शौक और लगन के साथ ँलमे दीन हासिल किया करते थे, अतौरे तरगीब यन्ट हिकायात मुला-हजा कीजिये :

(1) हजरते अबू अय्यूब अन्सारी का शौके ँलम

हजरते सय्यिदुना अबू अय्यूब अन्सारी رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ ने मदीनअे मुनव्वरह رَادِهًا اللّٰهُ شَرَفًا وَتَعْظِيمًا से मिस्र का सङ्गर मद्ज्ज ँस लिये ँप्तियार किया के हजरते उकबा बिनआमिर رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ से अेक हदीस सुनें युनान्चे येह वहां पढोंये और हजरते उकबा बिन आमिर रَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ ने ँस्तिकबाल किया तो इरमाने लगे : मैं अेक हदीस के लिये आया हूं, जिस के सुनने में अब तुम्हारे सिवा कोँ बाकी नहीं. हजरते उकबा ने हदीस सुनाँ के रसूलुल्लाह عَزَّوَجَلَّ وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ने इरमाया : “जिस किसी ने मोमिन की अेक बुराँ छुपाँ, कियामत के दिन अल्लाह उँस की पर्दा पोशी करेगा.” हजरते अबू अय्यूब अन्सारी रَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ येह हदीस सुनते ही अपने उँट की तरङ्ग बडे और अेक लम्हा हडरे बगैर मदीने वापस यले गअे.

(المسنَد للامام احمد، باب حديث عقبه بن عامر، الحديث ۱۷۳۹۶، ج ۶، ص ۱۳۷ دارالفكر بيروت)

अल्लाह عَزَّوَجَلَّ की उन पर रहमत हो और उन के सदके हमारी मगिरेत हो.

امین بجاہ النبی الامین صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہ وسلم

صَلُّوا عَلَی الْحَبِیْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَی مُحَمَّد

(2) ँमाम मुस्लिम का शौके ँलम

अेक दिन किसी ँल्मी मजलिस में हदीसे पाक की मशहूर किताब “मुस्लिम शरीफ़” के मुअव्लिफ़ ँमाम मुस्लिम बिन हज्जज कुशैरी رَحْمَةُ اللّٰهِ النَّوَى से किसी हदीस के बारे में ँस्तिफ़सार किया गया तो आप ने घर आ कर वोह हदीस तलाश करना शुद्दअ कर दी. करीब ही भजूरों का टोकरा ली रभा हुवा था. आप हदीस की तलाश के दौरान अेक अेक भजूर उठा कर भाते रहे. दौराने मुता-लआ ँमाम मुस्लिम رَحْمَةُ اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ के ँस्तिगराक और ँन्डिमाक का येह आलम था के भजूरों की मिकदार की जानिब आप की तवज्जोह न हो सकी और हदीस मिलने तक भजूरों का सारा टोकरा पाली हो गया. गैर ँरादी तौर पर ँतनी जियादा भजूरें भा लेने की वजह से आप बीमार हो गअे और ँसी मरज में आप का ँन्तिकाल हो गया.

(تهذيب التهذيب، ج ۸، ص ۱۵۰ مطبوعه دارالفكر بيروت)

अल्लाह عَزَّوَجَلَّ की उन पर रहमत हो और उन के सदके हमारी मगिरेत हो.

امین بجاہ النبی الامین صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہ وسلم

(3) હઝરતે ઝહ્હાક કા શૌકે ઇલ્મ

હઝરતે સય્યિદુના ઝહ્હાક બસરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْغَوَى કા લકબ “નબીલ” હૈ, ઈસ લકબ કી વજહ યેહ હુઈ કે એક દિન ઈમામ ઈબ્ને જુરૈજ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى કી દર્સગાહ મેં અહાદીસ કી સમાઅત ઓર કિતાબત કર રહે થે કે ઈતને મેં સડક પર એક હાથી ગુઝરા. તમામ ત-લબા દર્સ છોડ કર હાથી દેખને ચલે ગએ મગર યેહ અપની જગહ પર બૈઠે રહે ઈમામ ઈબ્ને જુરૈજ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى ને પૂછા કે ઝહ્હાક તુમ હાથી દેખને ક્યૂં નહીં ગએ ! આપ ને અર્ઝ કિયા : “હુઝૂર ! હાથી આપ કી સોહબત સે બઢ કર નહીં, હાથી તો ફિર ભી દેખ લેંગે મગર હુઝૂર કા હલકએ દર્સ ફિર કહાં મિલેગા ! યેહ જવાબ સુન કર ઈમામ ઈબ્ને જુરૈજ ને ફરમાયા કે (أَنَّ النَّبِيلَ) يَا’نِي تُمْ نَبِيل (બહોત શાનદાર) હો.”

(تهذيب التهذيب، ج ٤ ص ٧٩ دارالفكر بيروت)

अल्लाह उन् पर रहमत हो और उन के सटके हमारी मग़ि़रत हो.

امین بجاہ النبی الامین صلّی اللہ تعالیٰ علیہ والہ وسلم

(4) હાફિઝુલ હદીસ કા શૌકે ઇલ્મ

હાફિઝુલ હદીસ “હજજાજ બગદાદી” عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِي જબ હઝરતે શબાબા મુહદિસ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى કે યહાં ઇલ્મે હદીસ પઢને કે લિયે જાને લગે તો ઉન કી કુલ પૂજી ઈતની હી થી કે ઉન કી ગરીબ માં ને એક સો “કુલ્ચે” પકા દિયે થે જિન કો વોહ એક મિટ્ટી કે ઘડે મેં ભર કર અપને સાથ લે ગએ રોટિયાં તો માં ને પકા દી થી હોન્હાર તાલિબુલ ઇલ્મ ને સાલન કા ખુદ ઈન્તિઝામ કર લિયા ઓર સાલન ભી ઈતના કસીર વ લતીફ કે સેંકડોં બરસ ગુઝર જાને કે બા વુજૂદ કમ નહીં હુવા ઓર હમેશા તાઝા હી રહા ઓર વોહ ક્યા ! ! દરિયાએ દિજલા કા પાની, રોઝાના યેહ એક કુલ્ચા દરિયા કે પાની મેં તર કર કે ખા લેતે ઓર શબાના રોઝ ઈન્તિહાઈ મેહનત કે સાથ સબક પઢતે યહાં તક કે જબ કુલ્ચે ખત્મ હો ગએ તો મજબૂરન ઉસ્તાઝ કી દર્સગાહ કો ખૈરબાદ કહના પડા.” (تاريخ بغداد، ج ٨ ص ٢٣٥ دار الكتب العلمية بيروت)

अल्लाह उन् पर रहमत हो और उन के सटके हमारी मग़ि़रत हो.

امین بجاہ النبی الامین صلّی اللہ تعالیٰ علیہ والہ وسلم

(5) ઈમામ મુહમ્મદ શૈબાની કા શૌકે ઇલ્મ

ઈમામ મુહમ્મદ શૈબાની عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْغَنِي હમેશા શબ બેદારી ફરમાયા કરતે થે ઓર આપ કે પાસ મુપ્તલિફ કિસ્મ કી કિતાબેં રખી હોતી થી જબ એક ફન સે ઉકતા જાતે તો દૂસરે ફન કે મુતા-લએ મેં લગ જાતે થે. યેહ ભી મન્કૂલ હૈ કે આપ અપને પાસ પાની રખા કરતે થે જબ નીંદ કા ગ-લબા હોને લગતા તો પાની કે છીટિ દે કર નીંદ કો દૂર ફરમાતે ઓર ફરમાયા કરતે થે કે નીંદ ગરમી સે હૈ લિહાઝા ઠન્ડે પાની સો દૂર કરો .

કા (١٠٠ تعليم المتعلم طريق التعلم)

મુતા-લએ કા ઈતના શૌક થા કે રાત કે તીન હિસ્સે કરતે, એક હિસ્સે મેં ઈબાદત, એક હિસ્સે મેં મુતા-લઆ ઓર બકિયા એક હિસ્સે મેં આરામ ફરમાતે થે. આપ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى ફરમાતે હેં : “મુઝે અપને વાલિદ કી મીરાસ મેં સે તીસ હઝાર દિરહમ મિલે થે ઉન મેં સે પન્દરહ હઝાર મેં ને ઇલ્મે નહ્વ, શે’ર વ અદબ ઓર

अव्लाह عَزَّوَجَلَّ की उन पर रहमत हो और उन के सटके हमारी मग़्दिरत हो.

أَمِينٌ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِينِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

भीठे भीठे ईस्लामी भाईयो ! येह यन्ट छिकायात हुसूले अ-र-कत के लिये पेश गई हें, लकीकत येह है के हमारे अकाबिरीन رَحْمَةُ اللَّهِ الْخَبِيرِ عَلَيْهِمُ वक्त की दौलत को सामाने आभिरत बिल ખુसूस ईल्मे दीन के अनमोल हीरों की ખरीदारी में सर्फ़ किया करते थे.

अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ का शौके ईल्म

दा'वते ईस्लामी के ईशाअती ईदारे मक-त-अतुल मदीना के मत्बूआ 52 स-इलात पर मुशतमिल रिसाले, "तजकिरअे सदरुशशरीअह" के सफ़हा 2 पर अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ लिखते हें : तब्दीगे कुरआनो सुन्नत की आलमगीर गैर सियासी तहरीक "दा'वते ईस्लामी" के क्रियाम से बहोत पलले मेरे अहदे तुफ़ूलियत (या'नी बयपन या लउक पन) का वाकिया है. जब हम बाबुल मदीना के अन्दर गउ गली, ओह टाउन में रिहाईश पजीर थे, महल्ले में बादामी मस्जिद थी जो के काई आबाद थी, पेश ईमाम साहिब बहोत प्यारे आलिम थे, रोजाना नमाजे ईशा के आ'द नमाज के दो अेक मसाईल बयान इरमाया करते थे (काश ! हर ईमामे मस्जिद रोजाना कम अज कम किसी अेक नमाज के आ'द ईसी तरह किया करे) जिस से काई सीपने को मिलता था. अेक दिन मैं अपने बडे भाईजान (महूम) के साथ गालिबन नमाजे जोहर ईसी बादामी मस्जिद में अदा कर के बाहर निकला था, पेश ईमाम साहिब इरिग हो कर मस्जिद के बाहर तशरीफ़ ला युके थे. किसी ने कोई मस्अला पूछा होगी ईस पर उन्हों ने किसी को हुकम इरमाया : **बहारे शरीअत** ले आओ. युनान्ये अेक किताब उन के हाथों में दी गई उस पर जली हुइफ़ से **बहारे शरीअत** लिखा था, सरे वरक पर सूरज की किरनों के मुशाबेह भूब सूरत धारियां बनी हुई थीं, ईमाम साहिब ने वरक गर्दानी शुइअ की, मुजे उस वक्त पास पढना तो आता नहीं था. जगह जगह जली जली हुइफ़ में लइजे मस्अला लिखा था, यूके मसाईल सुन कर बहोत सुकून मिलता था ईस लिये मेरे मुंह में पानी आ रहा था के काश ! येह किताब मुजे हासिल हो जाती ! लेकिन न मैं ने मजहबी किताबों की कोई दुकान देभी थी न ही येह शुउिर था के येह किताब खरीदी भी जा सकती है, पैर अगर मोल मिलती भी तो मैं कहां से खरीदता ! ईतने पैसे किस के पास होते थे ! बहर हाल **बहारे शरीअत** मुजे याद रह गई और आभिरे कार वोह दिन भी आ ही गया के अव्लाहु रब्बुल ईज्जत عَزَّوَجَلَّ की रहमत से मैं **बहारे शरीअत** खरीदने के काबिल हो गया. उन दिनों मुकम्मल **बहारे शरीअत** (दो जिल्दों में) का लइय्या पाकिस्तानी 32 रुपिया था जबके बगैर जिल्द की 28 रुपिया. युनान्ये मैं ने मुकम्मल **बहारे शरीअत** (गैर मुजल्लद) 28 रुपै में खरीदने की सआदत हासिल की. उस वक्त **बहारे शरीअत** के 17 डिस्से थे अलबत्ता अब 20 हें. اَلْحَمْدُ لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ मैं ने **बहारे शरीअत** से वोह कुयूओ अ-र-कात हासिल किये के बयान से बाहर हें, मुजे ईस किताब की अ-र-कात से मा'लूमात का वोह अनमोल खजाना हाथ आया के मैं आज तक ईस के गुन गाता हूं.

अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ ने ईल्मे दीन कैसे हासिल किया ?

अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ ने हुसूले ईल्म के जराअेअ में से मुता-ल-अअे कुतुब और 1 : अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ को दुन्याअे ईस्लाम के और भी कई अकाबिर उ-ल-मा व मशाईब दामत फियुहिम से बिवाइत हासिल है म-सलन शारेहे बुखारी, इकीडे आ'जमे छिन्द मुफ़्ती शरीफ़ुल उक अमजदी عَلَيْهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ تَوَاتَى, उजरते मौलाना अब्दुसलाम कादिरि عَلَيْهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ تَوَاتَى और जा नशीने सय्यिदी कुत्बे मदीना उजरते मौलाना इज्जलुर्रइमान अशरफ़ी عَلَيْهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ تَوَاتَى ने भी अपनी बिवाइत और हासिल शुदा असानिद व ईज्जात से नवाजा है.

عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْغَوِي

इरमाते हैं : दो त-लभा एल्मे दीन हासिल करने के लिये परदेस गये, दो साल तक दोनों हम सबक रहे, जब वतन लौटे तो उन में एक इकीड (या'नी जबर दस्त आलिम) बन चुके थे जब के दूसरा एल्मो क्माल से ખાલી હી રહા થા. ઉસ શહર કે ઉ-લમાએ કિરામ رَحْمَةُ اللَّهِ الْغَوِي ने इस अम्र पर ખૂબ ગૌરો ખૌઝ કિયા, દોનોં કે હુસૂલે ઈલ્મ કે તરીકએ કાર, અન્દાઝે તકરાર ઔર બૈઠને કે અતવાર વગૈરા કે બારે મેં તહકીક કી તો એક ખાત જો કે નુમાયાં તૌર પર સામને આઈ વોહ યેહ થી કે જો ફકીહ બન કે પલટે થે ઉન કા મા'મૂલ યેહ થા કે વોહ સબક યાદ કરતે વક્ત કિબ્લા રૂ બૈઠા કરતે થે જબ કે દૂસરા જો કે કોરે કા કોરા પલટા થા વોહ કિબ્લા કી તરફ પીઠ કર કે બૈઠને કા આદી થા, યુનાન્યે તમામ ઉ-લમા વ ફુ-કહાએ કિરામ رَحْمَةُ اللَّهِ الْغَوِي ઈસ ખાત પર મુત્તફિક હુએ કે યેહ ખુશ નસીબ ઈસ્તિકબાલે કિબ્લા (યા'ની કિબ્લા કી તરફ રુખ કરને) કે એહતિમામ કી બ-ર-કત સે ફકીહ બને ક્યૂંકે બૈઠતે વક્ત કા'બુલ્લાહ શરીફ કી સમ્ત મુંહ રખના સુન્નત હૈ.

(تعليق السخيم طريق التعم ص ٤٢)

- (4) સુબ્હ કે વક્ત મુતા-લઆ કરના બહોત મુફીદ હૈ ક્યૂંકે ઉમૂમન ઈસ વક્ત નીંદ કા ગ-લબા નહીં હોતા ઔર ઝેહ્ન ઝિયાદા કામ કરતા હૈ.
- (5) શોરો ગુલ સે દૂર પુર સુકૂન જગહ પર બૈઠ કર મુતા-લઆ કીજિયે.
- (6) અગર જલ્દ બાઝી યા ટેન્શન (યા'ની પરેશાની) કી હાલત મેં પઢેંગે મ-સલન કોઈ આપ કો પુકાર રહા હૈ ઔર આપ પઢે જા રહે હૈં, યા ઈસ્તિન્જા કી હાજત હૈ ઔર આપ મુસલ્સલ મુતા-લઆ કિયે જા રહે હૈં, એસે વક્ત મેં આપ કા ઝેહ્ન કામ નહીં કરેગા ઔર ગલત ફહમી કા ઈમ્કાન બઢ જાએગા.
- (7) કિસી ભી એસે અન્દાઝ પર જિસ સે આંખોં પર ઝોર પડે મ-સલન બહોત મધ્યમ યા ઝિયાદા તેઝ રોશની મેં યા ચલતે ચલતે યા ચલતી ગાડી મેં યા લેટે લેટે યા કિતાબ પર ઝુક કર મુતા-લઆ કરના આંખોં કે લિયે મુઝિર (યા'ની નુક્સાન દેહ) હૈ.
- (8) કોશિશ કીજિયે કે રોશની ઊપર કી જાનિબ સે આ રહી હો, પિછલી તરફ સે આને મેં ભી હરજ નહીં મગર સામને સે આના આંખોં કે લિયે નુક્સાન દેહ હૈ.
- (9) મુતા-લઆ કરતે વક્ત ઝેહ્ન હાઝિર ઔર તબીઅત તરો તાઝા હોની યાહિયે.
- (10) વક્તે મુતા-લઆ ઝરૂરતન કલમ હાથ મેં રખના યાહિયે કે જહાં આપ કો કોઈ ખાત પસન્દ આએ યા કોઈ એસા જુબ્લા યા મસ્બલા જિસ કી આપ કો બા'દ મેં ઝરૂરત પડ સકતી હો, ઝાતી કિતાબ હોને કી સૂરત મેં ઉસે અન્ડર લાઈન કર સકેં.
- (11) કિતાબ કે શુરૂઅ મેં ઉમૂમન દો એક ખાલી કાગઝ હોતે હૈં, ઉસ પર યાદ દાશત લિખતે રહિયે યા'ની ઈશારતન ચન્દ અલ્ફાઝ લિખ કર ઉસ કે સામને સફહા નમ્બર લિખ લીજિયે. مَكْتَبَةُ التَّحْقِيقِ الْمَدِينَةِ كِى مَتْبُوءَا اَكْسَر كِتَابُوْكَ شُرُوءِ مِىْ يَادِ دَاشَتِ كِى س-فُحَاتِ لَغَاوِى جَاتِ هِىْ.
- (12) મુશ્કિલ અલ્ફાઝ પર ભી નિશાનાત લગા લીજિયે ઔર કિસી જાનને વાલે સે દરયાફત કર લીજિયે.
- (13) સિર્ફ આંખોં સે નહીં ઝબાન સે ભી પઢિયે કે ઈસ તરહ યાદ રખના ઝિયાદા આસાન હૈ.
- (14) થોડી થોડી દેર બા'દ આંખોં ઔર ગરદન કી વરઝિશ કર લીજિયે ક્યૂંકે કાફી દેર તક મુસલ્સલ એક હી

જગહ દેખતે રહને સે આંખે થક જાતીં ઓર બા'ઝ અવકાત ગરદન ભી દુખ જાતી હૈ. ઈસ કા તરીકા યેહ હૈ કે આંખોં કો દાએં બાએં, ઊપર નીચે ઘુમાઈયે. ઈસી તરહ ગરદન કો ભી આહિસ્તા આહિસ્તા હ-ર-કત દીજિયે. (15) ઈસી તરહ કુછ દેર મુતા-લઆ કર કે દુરૂદ શરીફ પઢના શુરૂઅ કર દીજિયે ઓર જબ આંખોં વગૈરા કો કુછ આરામ મિલ જાએ તો ફિર મુતા-લઆ શુરૂઅ કર દીજિયે.

(16) એક બાર કે મુતા-લઆ સે સારા મઝમૂન યાદ રહ જાના બહોત દુશ્વાર હૈ કે ફી ઝમાના હાઝિમે ભી કમઝોર ઓર હાફિઝે ભી કમઝોર ! લિહાઝા દીની કુતુબ વ રસાઈલ કા બાર બાર મુતા-લઆ કીજિયે.

(17) મકૂલા હૈ : **السَّبُّ حَرْفٌ وَ التَّكْرَارُ أَلْفٌ** યા'ની સબક એક હર્ફ હો ઓર તકરાર (યા'ની દોહરાઈ) એક હઝાર બાર હોની ચાહિયે.

(18) જો ભલાઈ કી બાતેં પઢી હૈં સવાબ કી નિચ્ચત સે દૂસરોં કો બતાતે રહિયે, ઈસ તરહ **ان شاء الله عزوجل** આપ કો યાદ હો જાએંગી.

صَلُّوا عَلَى الْخَبِيبِ ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

શૌકે મુતા-લઆ

અમીરે અહલે સુન્નાત **أَمَّتْ بَرَكَاتُهُمْ** કે શૌકે

મુતા-લઆ કા યેહ આલમ હૈ કે આપ ઈસ કદર મુન્હમિક હો કર મુતા-લઆ ફરમાતે હૈં કે બારહા એસા હુવા કે કિતાબ ઘર કે ઈસ્લામી ભાઈયોં મેં સે કોઈ ઈસ્લામી ભાઈ કિસી મસ્અલે કે હલ કે લિયે આપ કી ખિદમત મેં હાઝિર હુએ લેકિન

મુતા-લઆ મેં મસરૂફ હોને કી બિના પર આપ કો ઉસ કી આમદ કી ખબર ન હુઈ ઓર કુછ દેર બા'દ ઈત્તિફાકન નિગાહ ઉઠાઈ તો ઉસ ઈસ્લામી ભાઈ ને અપના મસ્અલા અર્ઝ કિયા. આપ ન સિર્ફ ખુદ મુતા-લઆ કા શૌક રખતે હૈં બલકે અપને મુરીદીન વ મુ-તવસ્સિલીન ઓર મુહિબ્બીન કો ભી દીની કુતુબ બિલ ખુસૂસ ફતાવા ર-ઝવિયા, બહારે શરીઅત, તમ્હીદુલ ઈમાન, મિન્હાજુલ આબિદીન ઓર એહયાઉલ ઉલૂમ વગૈરા કે મુતા-લઆ કી તરગીબ દિલાતે રહતે હૈં.

મ-દની ઈન્આમાત ઓર મુતા-લઆ

અમીરે અહલે સુન્નાત **أَمَّتْ بَرَكَاتُهُمْ** ને ઈસ પુર ફિતન દોર મેં આસાની સે નેકિયાં કરને ઓર ગુનાહોં સે બચને કે તરીકએ કાર પર મુશ્તમિલ શરીઅત વ તરીકત કા જામેઅ મજમૂઆ બનામ **“મ-દની ઈન્આમાત”** બ સૂરતે સુવાલાત મુરત્તબ કિયા હૈ. ઈસ્લામી ભાઈયોં કે લિયે 72, ઈસ્લામી બહનોં કે લિયે 63, ત-લ-બએ ઈલ્મે દીન કે લિયે 92, દીની તાલિબાત કે લિયે 83, મ-દની મુન્નોં ઓર

મ-દની મુન્નિયોં કે લિયે 40 જબ કે ખુસૂસી ઈસ્લામી ભાઈયોં (યા'ની ગૂંગે બહરોં) કે લિયે 27 મ-દની ઈન્આમાત હૈં. બે શુમાર ઈસ્લામી ભાઈ, ઈસ્લામી બહનેં ઓર ત-લબા મ-દની ઈન્આમાત કે મુતાબિક અમલ કર કે રોઝાના સોને સે કબ્લ **“ફિકે મદીના કરતે હુએ”** યા'ની અપને આ'માલ કા જાએઝા લે કર મ-દની ઈન્આમાત કે જેબી સાઈઝ રિસાલે મેં દિયે ગએ ખાને પુર કરતે હૈં. ઈન મ-દની ઈન્આમાત કો ઈખ્લાસ કે સાથ અપના લેને કે બા'દ નેક બનને ઓર ગુનાહોં સે બચને કી રાહ મેં હાઈલ રુકાવટેં અલ્લાહ તઆલા કે ફઝલો કરમ સે અકસર દૂર હો જાતી હૈં ઓર ઈસ કી બ-ર-કત સે **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد** પાબન્દે સુન્નાત બનને, ગુનાહોં સે નફરત કરને ઓર ઈમાન કી હિફાઝત કે લિયે કુઢને કા ઝેહન ભી બનતા હૈ. ઈન મ-દની ઈન્આમાત મેં ભી આપ ને મુતા-લઆ કે હવાલે સે કઈ સુવાલાત તહરીર ફરમાએ હૈં, મ-સલન ઈસ્લામી ભાઈયોં કે લિયે 72 મ-દની ઈન્આમાત મેં યેહ સુવાલ ભી શામિલ હૈં :

(14) क्या आप ने 12 मिनट किसी सुन्नी आलिम की ईस्लामी किताब और ईजाने सुन्नत के तरतीब वार कम अज कम यार स-ईलात (दर्स के ईलावा) पढ या सुन लिये ?

(68) क्या आप ने इस साल कम अज कम अेक बार ईमाम गजाली عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْوَالِيَّةُ की आपिरी तस्नीफ़ मिन्हाजुल आबिदीन से तौबा, ईप्लास, तक्वा, भौइ व रज़ा, उजूब व रिया, आंभ, कान, ज़बान, दिल और पेट की डिफ़ाजत का बयान पढ या सुन लिया ?

(69) क्या आप ने इस साल कम अज कम अेक मर्तबा बहारे शरीअत हिस्सा 9 से मुरतद का बयान, हिस्सा 2 से नज़सतों का बयान और कपडे पाक करने का तरीका, हिस्सा 16 से ખરીદો ફરોખ्त का बयान, वालिदैन के हुकूक का बयान (अगर शादी शुदा हैं तो) हिस्सा 7 से मुहर्मात का बयान और हुकूकुज़्ज़ौजैन, हिस्सा 8 से बय्यों की परवरिश का बयान, तलाक का बयान, जिहार का बयान और तलाके किनाया का बयान पढ या सुन लिया ?

(71) क्या आप ने आ'ला उजरत صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيَّ وَعَلَىٰ آلِيَّ وَآلِ مُحَمَّدٍ की कुतुब तम्हीदुल ईमान और हुस्सामुल उ-रमैन नीज निसाबे शरीअत पढ या सुन ली हैं ?

(72) क्या आप ने बहारे शरीअत या रसाईले अत्तरिया हिस्सअे अक्वल से पढ या सुन कर अपने वुजू, गुसुल और नमाज दुरुस्त कर के किसी सुन्नी आलिम या जिम्मादार मुबद्लिग को सुना दिये हैं ?

صَلُّوا عَلَيَّ الْخَيِّبُ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٌ

भीठे भीठे ईस्लामी भाईयो ! अभीरे अहले सुन्नत عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْوَالِيَّةُ को देखा गया है के आप न सिई वक्ते मुता-लआ बल्के दीगर अवकात में भी दीनी कुतुब का बहोत जियादा अ-दबो अेहतिराम करते हैं, अैसी ही तीन डिकायात मुला-हजा कीजिये :

“अदब” के तीन हुउइ की निस्बत से 3 डिकायात

(1) दीनी किताब का अदब

डेहरआबाद (बाबुल ईस्लाम सिन्ध) के अेक ईस्लामी भाई का बयान है के 8 शव्वालुल मुकर्रम सि. 14 27 डि., यकुम अक्तूबर सि. 2006 ई. बरोज बुध ईशराक व याशत के नवाइल की अदाअेगी के बा'द अभीरे अहले सुन्नत عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْوَالِيَّةُ की नजर अेक दीनी किताब पर पडी जिस पर किसी ने “वाईटो” (Whito, लइज मिटाने वाला कलम) रभ दिया था. आप ने बढ कर वाईटो उस किताब पर से हटाते हुअे ईशाई इरमाया : “दीनी किताब पर किसी शै का रभना अदबके खिलाइ है, ईस का ખयाल रभना सआदत मन्दी है, वरना जो ईस तरइ तवज्जोह नही देता है उस की अे अेहतियातियां बढ जाती हैं.” इर इरमाने लगे : “दा'वते ईस्लामी के कियाम से पहले की बात है, कमो बेश 27 साल कब्ल में अेक साहिब से मुलाकात के लिये पहोंया, दौराने गुफ्त-गू उन्हों ने हाथ में ली हुई अहादीसे मुबा-रका की मशहूर किताब मिश्कात शरीफ़ को ईस तरह उीपर से मेज पर डाला के अख़ी ખासी “धमक” पैदा हुई. मुजे उस बात का ईस कदर सदमा हुवा के आज काई अर्सा गुजर जाने के बा वुजूद भी जब वोह वाकिया याद आता है तो उस “धमक” का सदमा महसूस होता है.” ईस से अभीरे अहले सुन्नत عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْوَالِيَّةُ की दीनी कुतुब से महब्बत और अदब व अेहतिराम का अन्दाजा होता है.

(2) कपडा हटा दिया

अेक ईस्लामी भाई ने बताया के सि 1420 डि. में मुजे “यल मदीना” या'नी अभीरे अहले सुन्नत عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْوَالِيَّةُ के उमराह उज की सआदत हासिल हुई. अेक रोज मक्कअे मुकर्रमा شَرَفُوْهُ تَعَالَى में जहां उमारा कियाम था बा'दे ईशराक व याशत अभीरे अहले सुन्नत عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْوَالِيَّةُ अयानक उठे और सामने रभी

એક દીની કિતાબ જિસ પર બરાબર રખી ચાદર કા કોના ઢલક આયા થા ઉસે હટાયા ઓર કિતાબ ઉઠા કર આંખોં સે લગાઈ, સર પર રખી ઓર ચૂમ કર અદબ સે ઉસી જગહ વાપસ રખ દી. શુ-રકાએ કાફિલા અમીરે અહલે સુન્નત سنة رسول الله ﷺ કે અદબ વ અ-મલી તરગીબ કે ઈસ દિલ નશીન અન્દાઝ સે બેહદ મુ-તઅસ્સિર હુએ ઓર નિચ્ચત કી આઈન્દા હમ ભી દીની કિતાબોં કે આદાબ કા ખયાલ રખેંગે.

(3) અદબ કા અનોખા તકાઝા

એક ઈસ્લામી ભાઈ કા બયાન હૈ કે 4 શવ્વાલુલ મુકર્રમ સિ. 1427 હિ. નવમ્બર 2006 ઈ. બરોઝ હફતા મેં અમીરે અહલે સુન્નત سنة رسول الله ﷺ કે આસ્તાને પર બૈઠા કુછ લિખ રહા થા, ઝરૂરત કે તહ્ત ઉઠા તો ઈસ નિચ્ચત કે સાથ તહરીરી સ-ફહાત પર કુફલે મદીના ઐનક ઓર “દો કલમ” રખ દિયે કે સ-ફહાત ન ઉઠે. ઈતને મેં અમીરે અહલે સુન્નત سنة رسول الله ﷺ તશરીફ લે આએ, આપ ને જબ તહરીરી સ-ફહાત પર કુફલે મદીના ઐનક ઓર “દો કલમ” રખે દેખે તો સ-ફહાત પર સે દોનોં કલમ હટાતે હુએ ફરમાને લગે અગર આપ ને યેહ ઈસ નિચ્ચત સે રખે કે સ-ફહાત ન ઉઠે તો એક ઐનક હી કાફી હૈ, દોનોં કલમ બગૈર ઝરૂરત મહસૂસ હો રહે હૈં લિહાઝા અદબ કા તકાઝા યેહ હી હૈ કે કલમ હટા દિયે જાએ.

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી અમીરે અહલે સુન્નત પર રહમત હો ઓર ઈન કે સદકે હમારી મગ્ફિરત હો.

أَمِينِ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِينِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

صَلُّوا عَلَى الْخَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

દીની મસાઈલ પર અમીરે અહલે સુન્નત કા ઉબૂર

શૌકે મુતા-લઆ, ગૌરો તફક્કુર ઓર જય્યિદ

ઉ-લમાએ કિરામ સે તહકીક વ તદકીક કી વજહ સે અમીરે અહલે સુન્નત سنة رسول الله ﷺ કો મસાઈલે શરીઆ કી કાફી મા'લૂમાત હૈં. આપ કી તહરીર કદાં કુતુબ મ-સલન “ફેઝાને સુન્નત”, “નમાઝ કે અહકામ”, “ઈસ્લામી બહનોં કી નમાઝ”, “ચન્દે કે બારે મેં સુવાલ જવાબ”, “રફીકુલ હ-રમૈન”, “રફીકુલ મો'તમિરીન” નીઝ કુફિયા કલિમાત ઓર પદાં વગૈરા કે મૌઝૂઆત પર આપ કી તાલીફાત, તફક્કુહે ફિદીન મેં આપ કે આ'લા મકામ કા પતા દેતી હૈં. ખલીફએ મુહદિસે આ'ઝમે પાકિસ્તાન, હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી મુહમ્મદ અશફાક સાહિબ مد ظله العالی લિખતે હૈં : આપ (યા'ની અમીરે અહલે સુન્નત سنة رسول الله ﷺ) ને અગર્યે ફારિગુતહસીલ હોને કી હદ તક કિસી મદ્રસે મેં બા કાઈદા તા'લીમ હાસિલ નહીં કી, મગર ઝિમ્માદારી કા કમાલે એહસાસ ફરમાતે હુએ કસરતે મુતા-લઆ, બહસ વ તમ્હીસ ઓર અકાબિર ઉ-લમાએ કિરામ સે તહકીક વ તદકીક કે ઝરીએ સે મસાઈલે શર-ઈયા પર ઉબૂર હાસિલ કર લિયા હૈ. ઈમામે અહલે સુન્નત આ'લા હઝરત عليه الرحمة કી કુતુબ કા મુતા-લઆ, આ'લા હઝરત અઝીમુલ બ-ર-કત કે ઈલ્મી ફેઝાન કા ઝરીઆ હૈ. ઈન કે મસ્લક પર તસલ્લુબ (યા'ની મઝબૂતી), શરીઅતે મુતહ્દરા કી પાબન્દી, રૂહાની ઉરૂજ કા સબબ હૈ. હજ વ ઉમ્રહ કે મસાઈલ પર આપ કી તહરીર કદાં કિતાબ “રફીકુલ હ-રમૈન” ઓર “રફીકુલ મો'તમિરીન” ફિક્હ મેં આપ કી તહકીક વ તદકીક કી ગમ્માઝ હૈં, ઈસ્લાહ વ તરબિચ્ચત કે લિયે કૌલે હસન ઓર મિસાલી સલાહિચ્ચત પર “ફેઝાને સુન્નત” શાહિદે અદ્લ હૈ, ઈલ્મે દીન સે ગાયત દ-રજા કા શગફ, બા અમલ ઉ-લમાએ કિરામ કે એહતિરામ ઓર મદારિસે દીનિયા સે લગાવ કા મૂજિબ હૈ.

صَلُّوا عَلَى الْخَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

અમીરે અહલે સુન્નત سنة رسول الله ﷺ કી વુસ્અતે ઈલ્મી

આપ سنة رسول الله ﷺ કી વુસ્અતે ઈલ્મી દેખની હો તો સુવાલાત વ જવાબાત કે વોહ ઈજતિમાઆત

सुन और देख लीजिये जो वक्तन इ वक्तन मुन्अकिद छोते रहते हैं जिन्हें “म-दनी मुजाकरात” का नाम दिया गया है. इन में अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمْ اَللّٰهُمَّ मुप्तलिक मौजूआत म-सलन अकाईदो आ’माल, शरीअत व तरीकत, किंकड व तिण, तारीख व आसार, अवरदो वजाईइ, धरे लू व मुआ-श-रती मसाईल नीज तन्जीमी मुशिकलात से मु-तअल्लिक पूछे गअे सेंकडों सुवालात के जवाआत ईशाई इरमा युके हैं. येह म-दनी मुजाकरे मक-त-अतुल मदीना के जरीअे केसिट व रसाईल और सीडीज की सूरात में मन्जरे आम पर आते रहते हैं. ईल्म का समुन्दर छोने के आ वुजूद आप اِنَّ شَآءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ आगाज में शु-रकाअे म-दनी मुजाकरा से कुछ ईस तरह आजिजी तरे अल्फाज ईशाई इरमाते हैं : “आप सुवालात कीजिये, याद रहे के हर सुवाल का जवाब वोह बी बिस्सवाब (या’नी दुरुस्त) दे पाजिं, जरूरी नहीं, मा’लूम हुवा तो अर्ज करने की कोशिश करुंगा. अगर मुजे तूल करता पाअें तो फौरन मेरी ईस्लाह इरमा दीजिये, मुजे अपने मौकिफ पर बे जा अउता हुवा नहीं اِنَّ شَآءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ शुक्रिया के साथ रुजूअ करता हुवा पाअेंगे.”

صَلُّوْا عَلٰى الْخَبِيْبِ ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

मसाईले तसव्वुइ

मसाईले तसव्वुइ व अज्लाक में बी आप मजबूत गरिफ्त रअते हैं. तसव्वुइ की कुतुब अकसर आप के जेरे मुता-लआ रहती हैं और दीगर ईस्लामी त्माईयों को बी पढने की तल्कीन इरमाते रहते हैं. मुन्जियात म-सलन सभ्र, शुक्र, तवक्कुल, कनाअत और भौइ व रजा वगैरा की ता’रीफात वगैरा और मोडलिकात म-सलन जूट, गीअत, बुज्ज, कीना और गइलत वगैरा के अस्बाब व ईलाज आसान व सइल तरीके से बयान करना आप का ईम्तियाजी वरु है.

अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمْ اَللّٰهُمَّ की ईल्मी गुइत-गू

उभूमन आप की गुइत-गू बिल्कुल सादा आम इइम और वाजेह छोती है के हर सुनने वाला समज लेता है लेकिन कभी कभार “كَلِمَةُ النَّاسِ عَلَى قَدْرِ عَقُولِهِمْ” (या’नी लोगों से उन की अक्लों के मुताबिक कलाम करो) के तइत मजलसे उ-लमा में पालिस ईल्मी व किंकडी अन्दाज में बी गुइत-गू इरमाते हैं. अक आलिम साहिब का बयान है के डिब्ला अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمْ اَللّٰهُمَّ राहे पुद्दा عَزَّوَجَلَّ में सइर करते हुअे जब मर्कुल औलिया (लाहोर) तशरीफ लाअे तो आप ने अहले सुन्नत की मशहूर दर्सगाह जामिया निजामिया र-जविया में बी कदम रन्जा इरमाया. उस वक्त में दौरअे हदीस शरीफ का तालिबुल ईल्म था. जब अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمْ اَللّٰهُمَّ हमारे द-रजे में आअे तो उस वक्त मुफ्तिये आ’जमे पाकिस्तान मुइती अब्दुल कयूम उजारवी رَحْمَةُ اللّٰهِ الْوَالِي हदीस दे रहे थे. मुइती साहिब ने ईतनी शरकत का मुजा-हरा किया के अडे हो कर अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمْ اَللّٰهُمَّ का ईस्तिकबाल किया, आप को अपने हमराह अपनी मस्नद पर बिठाया और त-लबा को नसीहत करने का इरमाया. अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمْ اَللّٰهُمَّ ने मुप्तसर वक्त में अैसा ईल्मी, अ-दबी और किंकडी बयान इरमाया के न सिई त-लबा बल्के पुद्द मुइती साहिब رَحْمَةُ اللّٰهِ الْوَالِي बेहद मु-तअस्सिर हुअे और गाहे ब गाहे अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمْ اَللّٰهُمَّ का जिंके पैर इरमाते रहते.

मसाईल पर अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمْ اَللّٰهُمَّ की गहरी नजर

उजरते अल्लामा मौलाना अब्दुल मुबीन नो’मानी कादिरि مَدَّ ظِلَّهُ الْوَالِي (यरय्या कोट जिल्म मठि हिन्द) ने अपने अक ईन्टरव्यू में अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمْ اَللّٰهُمَّ के बारे में अपने तअस्सुरात का ईजहार इन अल्फाज में किया : “अडोत से दर्से निजामी की तकमील करने और सनद हासिल करने वालों से इन (या’नी अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمْ اَللّٰهُمَّ) का ईल्म बढा हुवा है. इन का मुता-लआ बडा वसीअ है, मसाईल पर बी

मा'लूम हो जाती है और शरीअत का जो भी मस्अला एन के एल्म में आ जाता है उन पर वोह सप्ती से अमल करते हैं और अपने मु-तअद्विकीन को भी अमल की तदकीन करते हैं. मौलाना मुहम्मद एल्यूस कादिरि (دامت برکاتہم العالیہ) अपने एल्मो अमल, तक्वा और जिद्दो जहद की बुन्याद पर आलमी पैमाने का दीनी काम कर रहे हैं.”

(माहनामद जाम नूर, अक्टोबर २००४, स ३८)

आ'ला उजरत की तसानीफ़ का मुता-लआ

मा'रुफ़ आलिमे दीन मुफ़्ती मुहम्मद एब्राहीम कादिरि (शैखुल उदीस दारुल उलूम गौसिया र-उविय्या सप्बर) लिखते हैं : “आप मसा'एले दीनिया में नजरे अभीक रफते हैं और एस की वजह येह है के एन्हों ने आ'ला उजरत की तसानीफ़ का जो उलूम व मआरिफ़ का फज़ीना और इफ़्क़ की वादी में कदम रफने वालों के लिये फ़िज़रे राह का काम देती है गहरी नजर से मुता-लआ किया है.”

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ا صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

आलिमे नियत

आ'ला उजरत, एभामे अहले सुन्नत, मौलाना शाह अहमद रज़ा खान (عليه رَحْمَةُ الرَّحْمٰنِ ने इतावा र-उविय्या शरीफ़ जिल्द 5 सफ़हा 673 पर मस्जिद में जाने की “40 नियतें” बयान इरमाने से कबल येह उदीसे पाक नकल इरमा'ए के नबिय्ये करीम (صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) इरमाते हैं : “मुसल्मान की नियत एस के अमल से बेहतर है.” (المعجم الكبير للطبراني، الحديث: ٥٩٤٢، ج ٦، ص ١٨٥) इर लिखा : “और बेशक जो एल्मे नियत जानता है (या'नी आलिमे नियत हो) अक अक इ'ल में अपने लिये क'ए क'ए नेकियां कर सकता है. म-सलन जब नमाज़ के लिये मस्जिद को यला और सिर्फ़ येह ही कस्द है के नमाज़ पढ़ूंगा तो बेशक एस का यलना महमूद, हर कदम पर अक नेकी लिफेंगे और दूसरे पर गुनाह महव करेंगे. मगर “आलिमे नियत” एस अक ही इ'ल में एतनी (या'नी 40) नियतें कर सकता है.”

एल्मे नियत में अभीरे अहले सुन्नत (صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) की महारत का आलम येह है के “इ'जाने नियत” के नाम से अक क़िताब लिफने का आगाज़ कर दिया है, जब के इ'जमाना एस जानिब किसी और की तवज्जोह नजर नहीं आती.¹ क़िब्ला शैफे तरीकत अभीरे अहले सुन्नत (صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) की मुरतब कर्दा नियतों के मुता-लआ से आप (صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) की जबर दस्त एल्मी महारत का अन्दाज़ा होने के साथ आप की म-दनी सोय से भी आगाही होगी और आप के रोज़ मर्रा मा'मूलात में सुन्नतों का अहतिमाम, नेकियों से उल्फ़त और तक्वा व परहेज़ गारी से महकती महकती अहतियातें सलफ़ सालिहीन की याद दिलायेगी.

अभीरे अहले सुन्नत की मुरतब कर्दा नियतों की इ'हरिस्त

- (1) म-दनी काफ़िले में सफ़र करने की 72 नियतें
- (2) पुशबू लगाने की 47 नियतें
- (3) खाना खाने की 40 नियतें

1 : अक एस्लामी त्वा'ए ने अभीरे अहले सुन्नत (صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) के सामने एस क़िताब का तज़क़िरा किया तो इरमाया “इ'जाने नियत” लिफने की ब आहिर सूत मुश्किल नजर आती है, अधूरा काम काड़ी रफा हुवा है और उम्र का पैमाना लबरेज होता नजर आ रहा है.” अल्लाह तआला अभीरे अहले सुन्नत (صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) के एल्म व अमल और उम्र में ब-र-कतें दे और उन्हें येह क़िताब जल्द मुकम्मल करने की तौफ़ीक अता इरमाये,

- (4) पानी पीने की 15 निय्यतें
- (5) चाय पीने की 6 निय्यतें
- (6) अ'तिकाफ़ की 72 निय्यतें
- (7) घर से निकलते वक्त की 63 निय्यतें
- (8) जश्ने विलादत मनाने की 18 निय्यतें
- (9) तालिबे एल्म के पढने की 53 निय्यतें
- (10) उस्ताज़ के पढाने की 53 निय्यतें
- (11) निकाह की 9 निय्यतें
- (12) औलाद को नेक बनाने के बारे में 19 निय्यतें
- (13) एस्तिन्ज़ा खाने में जाने की 42 निय्यतें
- (14) अपने पास झोन रखने की 30 निय्यतें
- (15) झोन मिलाने या वुसूल करने की 19 निय्यतें

एन के एलावा मुप्तलिफ़ कुतुब व रसाएल पढने की अलग अलग निय्यतें भी आप ने मुरत्तब इरमाए हें जे एन कुतुब व रसाएल (मत्बूआ मक-त-अतुल मदीना) के शुइअ में देखी जा सकती हें म-सलन इैजाने सुन्नत (जिल्द अव्वल), धरेलू एलाज, म-दनी पन्ज सूरह, अहारे शरीअत, मल्फूज़ाते आ'ला अउरत वगैरहा.

(अच्छी अच्छी निय्यतो से मु-तअद्लिक रहनुमाए के लिये, अमीरे अहले सुन्नत صَلَاةُ بَرَكَاتِهِ الْعَالِيَةِ का मु-इरिद सुन्नतो बरा बयान “निय्यत का इल” और निय्यतो से मु-तअद्लिक मुरत्तब कर्दा दीगर कार्ड या पेम्फ्लेट मक-त-अतुल मदीना की किसी भी शाख से तलब इरमाएये.)

صَلُّوا عَلَى الْخَبِيبِ ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

तरगीब का म-दनी अ-दाज़

अक जिम्मादार इस्लामी त्माए का कलना है के मैं अमीरे अहले सुन्नत صَلَاةُ بَرَكَاتِهِ الْعَالِيَةِ की बारगाह में हाज़िर था. आप ने चाय पीने के बा'द कप में पानी डाल कर हिलाया और उस पानी को कुछ देर मुंह में रखने के बा'द निगल लिया और जाली कप को दीवार के साथ रख कर इरमाया मैं ने (चाय पीने की 6 निय्यतो के एलावा) “मजीद 3 निय्यतें” की हें, अक येह के न जाने रिज़क के किस जर् में अ-र-कत हो इस के हुसूल की निय्यत से कप में पानी डाल कर पी लिया फिर पानी मुंह में कुछ देर इस लिये रखा ताके दांतों से चाय का असर निकल जाये, जरासीम की अइजाएश न हो और सिद्धत काएम रहे ताके दीन की भिदमत हो सके. कप दीवार के करीब रखने में निय्यत येह थी के किसी मुसल्मान को ठोकर न लगे. फिर अउरतन उठना हुवा तो आप صَلَاةُ بَرَكَاتِهِ الْعَالِيَةِ ने कप उठाया और आवर्या खाने की तरफ़ अठते हुअे इरमाया, दो निय्यतें और की हें, अक

येह के कोई और ईस्लामी त्माई येह कप उठा कर रभेगा उस को मशकूत से बयाने की निय्यत और दूसरा आप को तरगीब मिले. (سُبْحَانَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ)

अद्लाह ए़ुञ्जल की अभीरे अहले सुन्नत पर रहमत हो और ईन के सदके हमारी मग़ि़रत हो.

امين بجاه النبي الامين صلى الله تعالى عليه واله وسلم

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

दुआ : या रब्बे मुस्तफ़ी! ए़ुञ्जल व صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ! हमें अभीरे अहले सुन्नत त्माईये की पैरवी में ખુशी व गम में अहकामे शरीअत पर अमल करने की तौफ़ीक अता फ़रमा. या अद्लाह! ए़ुञ्जल हमें म-दनी ईन्आमात का आमिल बना. या अद्लाह! ए़ुञ्जल हमारी बे हिसाब मग़ि़रत फ़रमा. या अद्लाह! ए़ुञ्जल हमें दा'वते ईस्लामी के म-दनी माहौल में ईस्तिकामत अता फ़रमा. या अद्लाह! ए़ुञ्जल हमें सख़्या आशिके रसूल बना. या अद्लाह! ए़ुञ्जल उम्मते महुबूब (صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) की बख़्शिश फ़रमा.

امين بجاه النبي الامين صلى الله تعالى عليه واله وسلم

म-दनी माहौल से वाबस्ता हो जायये

भरबूजे को देख कर भरबूजा रंग पकड़ता है. तिल को गुलाब के झूल में रभ दो तो उस की सोहबत में रह कर गुलाबी हो जाता है. ईसी तरह तब्दीगे कुरआनो सुन्नत की आलमगीर गैर सियासी तहरीक दा'वते ईस्लामी के म-दनी माहौल से वाबस्ता हो कर आशिकाने रसूल की सोहबत में रहने वाला अद्लाह और उस के रसूल ए़ुञ्जल व صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ की महरबानी से बे वफ़्त पत्थर त्मी अनमोल डीरा बन जाता, खूब जगमागाता और ऐसी शान से पैके अजल को लभैक कडता है के देखने सुनने वाला ईस पर रशक करता और ज्जने के बजाए ऐसी मौत की आरजू करने लगता है. ईज़ाने अभीरे अहले सुन्नत त्माईये पाने के लीये आप त्मी तब्दीगे कुरआनो सुन्नत की आलमगीर गैर सियासी तहरीक दा'वते ईस्लामी के म-दनी माहौल से वाबस्ता हो जायये. अपने शहर में होने वाले दा'वते ईस्लामी के हफ़तावार सुन्नतों त्मरे ईजतिमाअ में शिकूत और राहे मुद्दा ए़ुञ्जल में सफ़र करने वाले आशिकाने रसूल के म-दनी काफ़िलों में सफ़र कीजिये और शैये तरीकत अभीरे अहले सुन्नत त्माईये के अता कर्दा म-दनी ईन्आमात पर अमल कीजिये ان شاء الله ए़ुञ्जल आप को दोनो जहां की ढेरों त्मलाययां नसीब होंगी.

मकुबूल जहां त्मरे में हो दा'वते ईस्लामी

सदका तुजे ऐ रब्बे गफ़्फ़ार मदीने का

गौर से पठ कर येह फ़ोर्म पुर कर के तफ़सील लिख दीजिये

जो ईस्लामी त्माई ईज़ाने सुन्नत या अभीरे अहले सुन्नत त्माईये के कुतुबो रसाईल सुन या पढ कर, बयान की केसेट सुन कर या हफ़तावार, सूबाई व बैनल अकवामी ईजतिमाआत में शिकूत या म-दनी काफ़िलों में सफ़र या दा'वते ईस्लामी के किसी त्मी म-दनी काम में शुमुलिय्यत की ब-र-कत से म-दनी माहौल से वाबस्ता हुअे, जिन्दगी में म-दनी ईन्किलाब बरपा हुवा, नमाजी बन गअे, दाढी, ए़मामा वगैरा सज गया, आप को या किसी अजीज को हैरत अंगेज तौर पर सिद्धत मिली, परेशानी दूर हुई, या मरते वक्त कलिमअे तख़्यिआ नसीब हुवा या अख़री हालत में इह कब्ज़ हुई, मर्हूम को अख़री हालत में ज्वाब में देया, बिशारत वगैरा हुई या ता'वीज़ाते अत्तारिय्या के ज़रीअे आफ़ात व बलिय्यात से नजात मिली हो तो हाथों हाथ ईस फ़ोर्म को पुर कर दीजिये और अेक सफ़हे पर वाक़िअे की तफ़सील लिख कर ईस पते पर त्मिजवा कर अेहसान फ़रमाईये म-दनी मर्कज़ दा'वते ईस्लामी शाही मस्जिद शाहे आलम दरवाजा के सामने अहमद आबाद गुजरात."

“शो'बअे अभीरे अहले सुन्नत त्माईये मजलिसे अल मदीनतुल ईल्मिय्या

नाम मअ वलदिह्यत :..... उम्र..... किन से मुरीद या तालिब हें..... भत मिलने का पता..... इोन नम्बर (मअ कोड) :..... ई मईल अेड्रेस .....

ईन्किलाबी केसेट या रिसाले का नाम :..... सुनने, पढने या वाक़िआ इनुमा होने की तारीख/महीना/सावः..... कितने

दिन के म-दनी काईले में सफ़र किया : ..... मौजूदा तन्जीमी जिम्मादारी..... मुन्दरिजअे बाबा ज़राअेअ से ज़े ब-र-कतें हासिल हुं, हुंलां हुंलां बुराई छूटी वोह तफ़सीलन और पडले के अमल की कैडियत (अगर ईअत के विये लिअना याहें) म-सलन केशन परस्ती, उकैती वगैरा और अभीरे अहले सुन्नत अहलुल सुन्नत की जाते मुभा-रका से जाहिर होने वाली ब-र-कत व करामात के “ईमान अइरोज वाकिआत” मकाम व तारीख के साथ अेक सफ़ले पर तफ़सीलन तहरीर इरमा दीजिये.

म-दनी मश्वरा

शैभे तरीकत, अभीरे अहले सुन्नत हज़रते अह्लामा मौलाना अबू बिलाल मुहम्मद ईलयास अत्तार काहिरि र-जवी अहलुल सुन्नत दौरे हाज़िर की वोह यगानअे रोजगार हस्ती हें के जिन से शरके बैअत की ब-र-कत से लाभों मुसल्मान गुनाहों त्परी जिन्दगी से ताईब हो कर अह्लाहु रइमान अहलुल सुन्नत के अहकाम और उस के प्यारे हबीबे लबीब अहलुल सुन्नत की सुन्नतों के मुताबिक पुर सुकून जिन्दगी बसर कर रहे हें. पैरपवाहिये मुस्लिम के मुकदस ज़ूबे के तहत हमारा म-दनी मश्वरा है के अगर आप अभी तक किसी ज़ामेअे शराईत पीर साहब से बैअत नहीं हुअे तो शैभे तरीकत अभीरे अहले सुन्नत अहलुल सुन्नत के हुयूज व बरकात से मुस्तफ़ीह होने के विये उन से बैअत हो जाईये. अहलुल सुन्नत व आभिरत में काम्याबी व सुर्ष इई नसीब होगी.

मुरीद बनने का तरीका

अगर आप मुरीद बनना चाहते हें, तो अपना और जिन को मुरीद या तालिब बनावाना चाहते हें उन का नाम नीचे तरतीब वार मअ वलाहियत व उम्र लिअ कर शाही मस्जिद, शाहे आलम दरवाजा के पास, अहमदआबाद के पते पर रवाना इरमा दें, तो अहलुल सुन्नत वी सिखिलअे काहिरिय्या र-जविय्या अत्तारिय्या में दाखिल कर लिया जाअेगा. (पता ईअेजी के केपिटल हुइरु में लिअें)

E.Mail : Attar@dawateislami.net

(1) नाम व पता बोल पेन से और बिल्कुल साफ़ लिअें, गैर मशहूर नाम या अह्लाज पर लाज़िमन अे'राब लगाअें. अगर तमाम नामों के विये अेक ही पता काई हो तो दूसरा पता लिअने की हाजत नहीं. (2) अेड्रेस में महरम या सर परस्त का नाम ज़र लिअें (3) अलग अलग मकतूआत मंगवाने के विये जवाबी लिफ़ाई साथ ज़र ईरसाव इरमाअें.

नम्बर शुमार	नाम	मर्द/ औरत	बिन / बिन्ते	बाप का नाम	उम्र	मुकमल अेड्रेस